

Brüssel, 18.2.2016
COM(2016) 73 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Lepingu (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika vahel) IV osa rakendamist käsitlev aastaaruanne

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Lepingu (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika vahel) IV osa rakendamist käsitlev aastaaruanne

1. Sissejuhatus

2015. aastal algas ELi ja Kesk-Ameerika assotsieerimislepingu (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika vahel, edaspidi „leping”) kaubandust käsitleva IV osa rakendamise teine aasta¹. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määruse (EL) nr 20/2013 (millega rakendatakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika riikide vahel assotsiatsiooni loomise lepingu kahepoolne kaitseklausel ja banaane käsitlev stabiilsusmehhanism,² edaspidi „määrus”) artikliga 13 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aruande. Käesolev aruanne täidab seda nõuet ja selle ülesehitus on järgmine:

- statistika kokkuvõte ja üldhinnang kaubavoogude kohta (aruande 2. osa);
- teave mitmesuguste asutuste tegevuse kohta, kelle ülesandeks on teostada järelevalvet lepingu rakendamise üle (3. osa), sealhulgas lepingu jaotises „Kaubandus ja säästev areng” kindlaks määratud kohustuste täitmise üle (4. osa);
- teave määruhes osutatud järelevalvetegevuse kohta (5. osa).

2. ÜLDHINNANG KAUBANDUSE ARENGU KOHTA

2.1. Meetod

Nagu on kirjeldatud eelmises lepingu rakendamist käsitlevas aruandes,³ esineb Eurostati ja Kesk-Ameerika riikide statistikas märkimisväärsed lahknevusi. EList Panamasse suunduva ekspordi puhul ületavad ELi statistilised andmed harilikult Panama omi, kuid Costa Ricast pärineva ELi impordi puhul jäävad need Costa Rica statistikast kõvasti allapoole. Piirkonna muude riikide puhul on erinevused vastuvõetavad. Neid lahknevusi on arutatud lepingu alusel asutatud turulepääsu allkomitees. Arvestades, kui tähtis on Panama vabakaubandustsoon, mis on maailma üks suurimaid, on ilmnenu, et suur osa Panamasse ekspordituna deklareeritud kaubavoogudest ei jõua lõpuks Panama turule, vaid reeksporditakse muudesse Ladina-Ameerika riikidesse.

Seda olukorda silmas pidades lepiti kokku, et Kesk-Ameerikaga vahetatakse kaubandusandmeid igal aastal ja ühisanalüüs tehakse asjaomase impordistatistika põhjal, mida loetakse üldiselt ekspordistatistikast usaldusväärsemaks.

Järgnevas analüüsis kirjeldatakse kaubavooge Kesk-Ameerikaga kokkulepitud käsituse järgi: ELi impordi hinnatakse 2015. aasta mais koostatud Eurostati andmete põhjal, aga ELi eksport Kesk-Ameerikasse põhineb selsamal ajal kättesaadaval Kesk-Ameerika statistikal. Kuna

¹ ELT L 346, 15.12.2012, lk 3.

² ELT L 17, 19.1.2013, lk 13.

³ COM(2015) 131.

viimati nimetatud andmeid väljendatakse USA dollarites, on need Eurostati kasutatava aastase vahetuskursi⁴ alusel eurodesse arvestatud.

Tuleks meeles pidada, et kaubavoogudes täheldatud muutusi ei saa kanda ainuüksi lepingu rakendamise arvele, sest neid näitajaid mõjutavad ka paljud muud tegurid.

2.2. Kesk-Ameerika riikidega vahetatavate kaubavoogude üldine areng (kaubad)

Kesk-Ameerika majandusintegratsiooni sekretariaadi (SIECA) avaldatud statistika kohaselt suurenesid Kesk-Ameerika riikide ja ülejäänud maailma vahelised kaubavood aastatel 2013–2014 1,4 %. Seevastu ELi üleilmsed kaubavood kahanesid 2013. ja 2014. aastal Eurostati andmetel 2,3 %. Ehkki kaubavood üldiselt vähenesid, ei ole samal ajal selle põhjal võimalik midagi kindlat järeldada, sest teatud riikide ja teatud kaupade kaubavoogudes on valitsenud kasvusuundumus.

ELi ja Kesk-Ameerika vahelised kaubavood on kasvanud 1,2 %, kerkides 10,5 miljardi euroni. ELi kaubandusbilanss Kesk-Ameerikaga on puudujäägis, mis küll kahanes, kuid oli 2014. aastal siiski 1,7 miljardit eurot (aasta varem oli puudujääk 2,2 miljardit eurot).

Riik	Eksport		Import		Kaubavood kokku	
Costa Rica	1 065	6,7 %	3 771	−5,8 %	4 836	−3,3 %
Guatemala	976	6,8 %	674	10,5 %	1 650	8,3 %
Honduras	470	35,0 %	834	14,8 %	1 305	21,3 %
Nicaragua	246	3,5 %	284	1,6 %	530	2,5 %
Panama	1 180	8,3 %	380	−15,5 %	1 561	1,3 %
El Salvador	465	−10,3 %	167	−20,9 %	632	−13,4 %
KOKKU	4 402	7,2 %	6 110	−2,7 %	10 513	1,2 %

ELi ja Kesk-Ameerika riikide vaheline kaubavoog ja selle aastane muutus (miljonites eurodes, 2014. aasta seisuga)

ELi eksport Kesk-Ameerikasse suurenes 7,2 %, ent ELi import Kesk-Ameerikast vähenes 2,7 %. Selline vastandlik suundumus on seotud kahe allpool toodud probleemiga, millega Kesk-Ameerikal tuleb kokku puutuda.

- 1) Kohviimpordi järsk vähenemine on põhjustatud karmist põuast ja kohvipuu leherooste (hispaaniapäraselt *roya*-haiguse) epideemiast. See langus mõjutas Kesk-Ameerika riike juba 2014. aastal. Kesk-Ameerika kohvi (HS 0901) import ELi kahanes 2012. aasta 1,1 miljardilt eurolt 2014. aastal 0,7 miljardile eurole. Selle mõju avaldus kogu piirkonnas juba 2014. aastal.

⁴ EUR/USD keskmine vahetuskurss oli 2012. aastal 1,2848, 2013. aastal 1,3281 ja 2014. aastal 1,3285.

Võrreldes 2013. aastaga vähenes kohvi eksport ELi 2014. aastal Kesk-Ameerika riikidest kõige enam El Salvadoris. Kohvi import sellest riigist on kahanenud veel 61 %, kukkudes 27 miljoni euroni. Kohv on El Salvadori kõige enam imporditavatest kaupadest teisel kohal.

27. mail 2015 võttis komisjon vastu 15 miljoni euro suuruse mahuga koostööprogrammi, millega püütakse aidata Kesk-Ameerikal võidelda kohvipuu leherooste epideemiaga (seenhaigus). Programmi eesmärk on suurendada piirkonna võimekust luua ja viia ellu poliitikapõhimõtteid, programme ja meetmeid, millega aidata Kesk-Ameerika ja Dominikaani Vabariigi kohvitootmisaladel elava rahvastiku kõige haavatavamad osa.

2) Costa Rica üks suurimaid IT-komponentide eksportijaid asus ümber Kagu-Aasiasse. See rubriik (HS 8473) moodustas 2012. aastal 61 % Costa Rica ekspordist ELi. Mõju hakati täheldama 2014. aastal, kuid kuna tegevus viiakse üle järk-järgult, mõjutas see Costa Rica ekspordit 2014. aastal veelgi. Aastatel 2012–2013 vähenes selle rubriigi maht 2,6 miljardilt eurolt 1,8 miljardile eurole, mis vastab Costaricast ELi suunduva impordi 19 % kahanemisele või Kesk-Ameerika piirkonnast ELi suunduva impordi 12 % vähenemisele.

Kuigi need probleemid on absoluutarvestuses märkimisväärsed, koonduvad need kahe toote ümber. Ülejäänud ELi import Kesk-Ameerikast on olnud väga jõuline, suurenedes 2014. aastal 11,1 %.

	2012	2013	2014	%
HS 0901 ja 8473	3 792 829	3 019 885	2 471 355	–18,2 %
Ülejäänud	2 999 379	3 262 174	3 638 965	11,1 %
Kokku	6 792 208	6 282 059	6 110 320	–2,7 %

Kesk-Ameerikast ELi suunduva impordi jaotus ja selle aastane muutus (eurodes)

See olukord annab tunnistust sellest, et ehkki ELi eksporditavate toodete arv kasvas 2014. aastal võrreldes eelnenud aastaga 3 % ja hõlmas kuni 2 657 tariifirida, sõltub Kesk-Ameerika eksport ELi suuresti mõnest üksikust tootest. Viis kõige enam imporditavat toodet hõlmavad endiselt 61 % ELi suunduvast Kesk-Ameerika koguimpordist. Need tooted on tähtsuse järjekorras andmetöötlusseadmete elektronlülitused, kohv, banaanid, ananassid ja töötlemata palmiõli.

EList Kesk-Ameerikasse suunduva ekspordi peamine sihtkoht on endiselt Panama (26 %), millele järgnevad Guatemala ja Costa Rica (vastavalt 24 % ja 22 %). 2014. aastal olid peamised eksporditartiklid masinad ja mehaanilised seadmed (27 % ELi ekspordist), seejärel elektriseadmed ja ravimid (mõlemad 12,5 %), mootorsõidukid ja terastooted (mõlemad 10 %).

Väga soodsaid muutusi on täheldatud järgmiste toodete puhul:

- **kalade ja vähkide** (HS 3) import Kesk-Ameerikast kasvas 28 % kuni 250 miljoni euroni; eriti hoogustus **külmutatud krevettide** import, mis kerkis 36 % (124 miljonilt eurot 169 miljonile eurole);
- **pähklite ja puuviljade** (HS 8) import kasvas 16 %, küündides 1,4 miljardi euroni; eeskätt **ananasside** import suurenes 18 % (456 miljonilt eurot 537 miljonile eurole);
- **pudelirummi** import kasvas 110 % (8,5 miljonilt eurot 18 miljonile eurole).

Erilist märkimist väärib ELi ja Hondurase vahelise kaubavoo hoogustumine: see kasvas 2014. aastal 21 %, mis on piirkonna suurim tõusunäitaja. Sellist liikumist iseloomustab ELi peamiste eksporttoodete ekspordi tugev kasv (35 %) ja ELi impordi kasv (14,5 %). ELi eksport Hondurasesse suurenes eriti jõuliselt järgmiste rubriikide puhul: masinad ja mehaanilised seadmed (HS 84) +34 % ehk 207 miljoni euroni, elektrimasinad (HS 85) +65 % ehk 93 miljoni euroni, raudtooted (HS 73) +54 %, ravimid (HS 30) +42 %. Samamoodi kasvas märkimisväärselt import Hondurasest, eeskätt järgmiste rubriikide puhul: taimeõli (HS 15): +64 % ehk 113 miljoni euroni, kalad ja vähid (HS 03) +26% ehk 50 miljoni euroni, suhkur (HS 17) +168 % ehk 15 miljoni euroni, rõivamanused (HS 61) +22 % ehk 49 miljoni euroni, maagid ja tuhk (HS 26) +71 % ehk 22 miljoni euroni.

2.3. Lepingu kohaste tariifsete soodustuste kasutamine

Lepingu alusel antud tariifsete soodustuste kasutamise hindamiseks tuleb mõõta seda osa kaubavoost, mis liikus lepingu raames. Sellise suhtarvu leidmiseks on vaja tollideklaratsioonide üksikasjalikke andmeid. Kesk-Ameerika teavitas ELi, et vastavate Kesk-Ameerika tolliasutuste hallatavad andmebaasid ei ole tariifsete soodustuste analüüsimiseks vajaliku üksikasjaliku statistika korrapäraseks vahetamiseks sobivad, välja arvatud Costa Ricas, kes edastas ELile need andmed.

Costa Rica statistikast ilmneb, et lepingu raames on toimunud 8,8 % ELi koguekspordist Costa Ricasse (väärtuse poolest) . Sellise madala rakendusastme põhjus on Costa Rica pikka aega kestev tollimaksude kaotamise ajakava ja seepärast võidakse praeguses varajases rakendamisetapis ELi ekspordist vaid väikese osa puhul olla huvitatud lepinguga pakutavate soodustuste kasutamisest. Siiski tuleb märkida, et Costa Rica poolt täielikult liberaliseeritud tariifiridadele klassifitseeritud ELi ekspordi rakendusaste on 48,4 % ja sellistele tariifiridadele klassifitseeritud ELi ekspordi puhul, mille suhtes on Costa Rica kehtestanud ELile kvoodi, ulatub see koguni 71 %ni.

Kui vaadelda Kesk-Ameerikast pärit importi ELi, siis lepingu raames liigub 41 % sellest kaubavoost (väärtuse poolest). Nende toodete impordi puhul, mis on klassifitseeritud tariifiridadele, mille suhtes EL on Kesk-Ameerikale kehtestanud kvoodi, ulatub rakendusaste 78 %ni. ELi impordi- ja ekspordimahu vahe põhjus peitub ajakavade asümmeetrias: arvestades ELi ja Kesk-Ameerika arengu erinevust, pakub leping kuni liberaliseerimise ajakavade lõpuleviimiseni (üldiselt 10 aastat, kuid väikese osa toodete puhul kuni 15 aastat) suhteliselt suuremat kasu ELi impordile kui ELi ekspordile.

2.5. Tariifikvootide kasutamine

Lepingus on sätestatud mitme tariifikvoodi kasutamine, mis hõlmavad teisele poolele tariifse sooduskohtlemise võimaldamist kuni kvoodi kvantitatiivse piirmäärani. Piirmäära ületamise korral kohaldatakse enamsoodustusrežiimi tariifi.

EL on lubanud kehtestada **Kesk-Ameerika huvides kaheksa tariifikvooti** toodetele, mille puhul enne lepingu rakendamist puudus soodusjuurdepääs ELi turule. 2014. aastal kasutati tariifikvoote ainult kahe kategooria puhul (roosuhkur ja rumm).

Päritolu	Tooted	Ühik	Tariifikvoodi maht	Import ELi	Rakendusaste
Kesk-Ameerika	Küüslauk	tonni	550	0	0 %
	Riis		21 000	0	0 %
	Maniokk		5 000	0	0 %
	Veiseliha		9 975	0	0 %
	Seen		275	0	0 %
	Suhkrumais		1 560	0	0 %
Kesk-Ameerika, v.a Panama	Suhkur	liitrit puhast alkoholi	154 500	141 047	91 %
	Rumm konteineris > 2		730 000	243 819	33 %
Panama	Rumm konteineris > 2	tonni	105 000	0	0 %
	Suhkur		12 360	8 548	69 %
Nicaragua	Veiseliha		525	0	0 %

ELi poolt Kesk-Ameerikale kehtestatud tariifikvootide kasutamine 2014. aastal

Lisaks tariifikvootidele kehtestas EL Kesk-Ameerikale teatavate kvootide raames 118 tariifireale erandi päritolureeglitest. 2014. aastal, mis oli rakendamise esimene täielik aasta, neid erandeid peaaegu ei kasutatud. Kvoodijärgne impordikogus jäi väga tagasihoidlikuks ja moodustas ainult väikese osa kaubavoost, mille suhtes oli võimalik kasutada sooduskohtlemist.

Kesk-Ameerika kehtestas **ELile tariifikvoodid viie konkreetse toote puhul**. 2014. aastal võtsid ELi eksportijad tariifikvootide pakutud võimalused kasutusele, välja arvatud vadaku puhul. Siiski on veel mõningast kasvuruumi, sest rakendusastet on võimalik veelgi tõsta, nagu ilmneb järgmises tabelis.

Tooted	Kvoot (tonnides)	Aastakasv	Maht (tonnides)	Rakendusaste
Soolasink	945	45	210	22 %
Piimapulber	1 995	95	545	27 %
Vadak	110	10	0	0 %
Juust	3 150	150	874	28 %
Töödeldud sealiha	945	45	47	5 %

Kesk-Ameerika poolt ELile kehtestatud tariifikvootide kasutamine 2014. aastal

2.6. Teenused

Teenustekaubanduse andmed saadakse ajalise viivitusega ja 2014. aasta kohta neid veel ei ole. Seega ei ole teenustekaubanduse puhul veel võimalik teha lepingu mõju hindamiseks samasugust analüüsi nagu kaupadega kauplemise kohta.

Siiski saab öelda, et 2013. aastal suurenesid teenustekaubanduse vood kuni 5,9 miljardi euroni (4,5 % võrreldes eelnenud aastaga). 2013. aastal oli Panama endiselt peamine teenustekaubanduse partner (50 %), talle järgnesid Costa Rica ja Guatemala (mõlemad 18 %).

Riik	Kreedit	Deebet
Costa Rica	560,7	494,6
El Salvador	202,2	94,0
Guatemala	817,2	204,8
Honduras	151,7	186,4
Nicaragua	174,7	50,1
Panama	1 480,0	1 574,7
Kokku	3 386,5	2 604,6

Teenustekaubandus Kesk-Ameerika ja ELi vahel 2013. aastal

3. RAKENDUSASUTUSTE TEGEVUS

3.1. Tehniliste kaubandustõkete allkomitee

26. mail 2015. aastal toimunud allkomitee kohtumisel vaatasid Kesk-Ameerika ja ELi läbi järgmised küsimused:

- ELi õigusaktid pestitsiidide, toidulisandite ja vastavushindamise kohta,
- Kesk-Ameerika eeskirjad tekstiilide märgistamise kohta,
- Kesk-Ameerika eeskirjad alkoholsete jookide märgistamise kohta,
- Costa Rica tehnilised normid tuleohutuse ja elektriseadmete kohta,
- Kesk-Ameerika piirkonna võetud kohustused jätkata majandusintegratsiooni piirkondlike tehniliste normide vastuvõtmise abil.

Kohtumise järel korraldati nende küsimustega edasiminekuks mitu täiendavat videokonverentsi.

Mis puudutab tehniliste kaubandustõkete valdkonnas seoses piirkondliku majandusintegratsiooniga võetud kohustusi, siis on Kesk-Ameerika teatanud oma edusammudest: uued õigusaktid jõustuvad varsti, kuigi haldusmenetlusi on veel vaja arendada.

3.2. Kaubanduse ja säästva arengu kogu

27., 28. ja 29. mail 2015 kohtusid EL ja Kesk-Ameerika esindajad asutustega, kes vastutavad lepingu kaubandust ja säästvat arengut käsitlevate sätete rakendamise järelevalve eest (vt 4. osa).

3.3. Intellektuaalomandi allkomitee

26. mail 2015 peeti intellektuaalomandi allkomitee teine kohtumine, kus vaadati läbi eeskätt järgmised küsimused:

- intellektuaalomandi õiguste kaitse ja teostamine Kesk-Ameerikas, eelkõige seoses geograafiliste tähistega, millele anti enamik kaitse registreerimise tunnistusi enne 2014. aasta lõppu. 2015. aasta alguses avaldati mõnes küsimuses veel vastasseisu ja kaebuseid;
- meetmed, millega edendada võimaliku (peamiselt eraomandi) tehnosiirde jaoks soodsat keskkonda.

Geograafiliste tähistega seoses näitasid pooled üles tahet arutada, kuidas muuta menetlused tulevikus sujuvamaks. Lepiti kokku, et geograafiliste tähiste registreerimise protsessi keerukuse kohta Kesk-Ameerikas tehakse järeldusi ja kokkuvõtteid, lähtudes nõuetekohaselt asjaomastest õigusaktidest.

Sel kohtumisel oli ELil ka võimalus julgustada Kesk-Ameerikat võtma intellektuaalomandi õiguste kaitset arvesse oma koostööprioriteetide hindamisel, sest erasektorist tulev tehnosiire sõltub muu hulgas ka intellektuaalomandi õiguste heast kaitsest Kesk-Ameerikas.

3.4. Sanitaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomitee

27. mail 2015 toimunud teisel allkomitee koosolekul käsitleti tehnilisi küsimusi, mis puudutasid impordinõudeid, kontrolli ning looma- ja taimetervisega seotud meetmeid. Eelkõige arutasid Kesk-Ameerika ja EL järgmisi küsimusi:

- ajakava ja töökorraldus tagamaks, et asjaomased ametiasutused käsitlevad impordilubade taotlusi kiiresti ja kooskõlastatult;
- rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide standardite, suuniste ja soovitude järgimise olulisus;
- hiljuti ELis *Xylella Fastidiosa* bakteri vastu võitlemiseks võetud meetmed;
- Kesk-Ameerika lõimumistase sanitaar- ja fütosanitaarmedetmete valdkonnas.

Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetega seotud piirkondliku majandusintegratsiooni sätete puhul rõhutas EL vajadust jõuda 1. detsembriks 2015 lõpule töödega, mis võimaldaksid lasta XIX lisas loetletud ELi tooted vabasse ringlusse.

Üldiselt oli allkomitee positiivselt meelestatud ja näitas julgustavaid tulemusi, mis kinnitab, et tänu pidevale tööle kokkulepitud meetmete kallal on pooled sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete valdkonnas õigel teel saavutamaks positiivseid tulemusi.

3.5. Tollimenetluste, kaubanduse soodustamise ja päritolureeglite allkomitee

1. ja 2. juunil 2015 arutasid Kesk-Ameerika ja EL selles allkomitees järgmisi küsimusi:

- Kesk-Ameerika kohustuste täitmine piirkondliku lõimumise vallas;
- kokkuleppimine kahes päritolureeglite valdkonnaga seotud selgitavas märkuses, samuti küsimuses, kuidas lahendada praktilisi probleeme, millega EL ja Kesk-Ameerika puutuvad kokku päritolureeglite peatüki rakendamisel.

Kesk-Ameerika ja EL jõudsid kokkuleppele liikumissertifikaati EUR.1 täiendavate selgitavate märkuste suhtes, mis tagavad praktilise rakendamise järjekindluse ja selguse. Samuti on selgitavate märkuste eesmärk kehtestada lubatud kõrvalekaldumine liikumissertifikaadi EUR.1 täpsest sisust ja vormist.

Pooled liikusid edasi ka lepingu kohandamisel klassifitseerimismuudatustega, mis hakkasid kehtima 2012. aasta harmoneeritud süsteemi tulemusena.

3.6. Kaupade turulepääsu allkomitee

Kaupade turulepääsu allkomitee 29. mail 2015 toimunud teisel kohtumisel vaatasid Kesk-Ameerika ja EL läbi eelmise kohtumise ajal võetud kohustused ning arutasid uusi turulepääsu küsimusi, eelkõige järgmisi teemasid:

- Costa Rica õigusaktid banaanide miinimumekspordihinna kohta,
- Costa Rica kohustus läbi vaadata oma õlle aktsiisimaksusüsteem,
- Nicaragua poolt igas piiripunktis kaupade skaneerimise eest võetav tasu,
- kaitsemeetmete ja kvootide haldamise läbivaatamine.

Samuti nõustasid EL ja Kesk-Ameerika, et usaldusväärse, ajakohase ja üksikasjaliku statistika kättesaadavus on kaubanduspoliitika jaoks ülioluline, ning kohustasid seepärast vahetama statistilisi andmeid, et jälgida kaubavahetuse ja teenustekaubanduse arengut.

3.7. Assotsiatsioonikomitee

3. juunil 2015 pidas assotsiatsioonikomitee oma teise kohtumise eesmärgiga vaadata läbi erinevates allkomiteedes tehtud töö ning arutada ka teisi kaubandusega seotud küsimusi. Erilist tähelepanu pöörati piirkondliku majandusintegratsiooni teemale.

Kohtumisel väljendas EL heameelt Panama mereveo abiteenuste seaduse (seadus nr 41/2013) hiljutiste muudatuste üle, millega kõrvaldati eelkõige ELi ettevõtjatele muret valmistanud nõuded.

Piirkondlikust majandusintegratsioonist rääkides selgitas Kesk-Ameerika, et Kesk-Ameerika kaubandusministrid on Kesk-Ameerika majandus- ja kaubandusministrite nõukogus (COMIECO) ELi suhtes võetud kohustuste täitmist väga hoolikalt jälginud. EL rõhutas, kui oluline on Kesk-Ameerika jaoks lepingu rakendamise käigus loodud soodsa õhkkonna säilitamine, ja toonitas, et Kesk-Ameerika peaks pöörama tähelepanu eeskätt sellele, et saavutada nendes küsimustes edasimineku.

Mis puudutab vajalikke muudatusi lepingus, mis tulenevad Horvaatia ühinemisest ELiga, siis tunnistasid pooled, et hoolimata mõningasest edust lahknevad endiselt seisukohad kompensatsiooni hindamise meetodi suhtes. Praegu otsustati mõttevahetust jätkata, et jõuda võimalikult kiiresti kokkuleppele.

3.8. Assotsiatsiooninõukogu

Assotsiatsiooninõukogu esimene kohtumine peeti 27. juunil 2014. Sel aastal ei pidanud pooled assotsiatsiooninõukogu kohtumist vajalikuks.

4. KAUBANDUSE JA SÄÄSTVA ARENGUGA SEOTUD KOHUSTUSTE TÄITMINE

4.1 Institutsioonilised asjaolud

Kaubanduse ja säästva arengu kogu teine kohtumine peeti 27. ja 28. mail 2015 Belgias Brüsselis. Kohtumise korraldas Euroopa Komisjon ja selles osalesid kuue Kesk-Ameerika riigi valitsuste esindajad.

29. mail 2015 toimus kodanikuühiskonna dialoogi foorum, millel osalesid ELi ja Kesk-Ameerika kodanikuühiskonna esindajad, ning samal päeval peeti ka kaubanduse ja säästva arengu kogu ning foorumi ühisistung, mida juhatas ELi-sisese nõuanderühma esindaja.

ELi-sisene nõuanderühm kinnitas oma kodukorra ja kohtus aasta jooksul kolm korda. ELi-sisene nõuanderühm koosneb mitme ELi kodanikuühiskonna organisatsiooni ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esindajatest. Sekretariaadi ülesandeid täidab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee. Ka Kesk-Ameerika esindajad löid riiklikud nõuanderühmad ning nende ja ELi-sisese nõuanderühma vahel vahetati teavet nende koosseisu kohta ja edendati kontakte.

4.2 Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonide rakendamine

Kaubanduse ja säästva arengu kogu kohtumisel esitasid pooled kokkuvõtte ILO konventsioonide rakendamisest. Mitu Kesk-Ameerika riiki juhtis tähelepanu lapstööjõu kasutamise vastu võetud meetmetele. Honduras ja Panama andsid teada hiljuti vastu võetud tööjõudu käsitlevatest õigusaktidest ja tegevuspõhimõtetest. EL teatas edusammudest, mida ELi liikmesriigid – nagu ka mitu Kesk-Ameerika riiki – on teinud ILO sunniviisilise töö konventsiooni täiendava uue protokolliga ratifitseerimisel. EL esitles ka oma töötervishoiu ja tööohutuse poliitikat ning sellega seotud struktuure sotsiaalpartneritega dialoogi pidamiseks.

Kesk-Ameerika pooled andsid selgitusi mitme küsimuse kohta, mis puudutasid ILO konventsiooni rakendamist.

2015. aastal otsustati koos ILOga alata suutlikkuse suurendamise programm, mis pakuks Guatemalale ja El Salvadorile tuge ILO konventsioonidest tulenevate kohustuste täitmisel.

4.3. Mitmepoolsete keskkonnalepingute rakendamine

Kaubanduse ja säästva arengu kogu kohtumisel pöörati erilist tähelepanu kliimamuutustele ja pooled teatasid mitmest selles valdkonnas võetud meetmest. Kesk-Ameerika esindajad tõstsid esile oma põllumajandussektori ja sellega seotud agrotööstussektori tundlikkust kliimamuutuste ja äärmuslike ilmastikuolude suhtes. Kuna sellised tooted moodustavad suurema osa Kesk-Ameerika ekspordist ELi, on tegemist selge majandusliku ja kaubandusliku mõjuga. Mitu riiki on välja töötanud valdkondlikud programmid ja eesmärgid, et vähendada sihtvaldkondades CO₂-jalajälge. Paljudel on kõrgelennulised programmid taastuvenergia osakaalu suurendamiseks ning nad on huvitatud selle valdkonna investeeringutest ja tehnoloogiast. EL esitas kokkuvõtte oma üldiste kliimamuutuste alaste eesmärkide ja tegevuspõhimõtete kohta ning andis koos Costa Ricaga lühiülevaate keskkonnatoodete lepingu üle peetavate läbirääkimiste olukorrast.

Samuti esitati ajakohastatud teavet ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni, bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ning Minamata elavhõbedakonventsiooni rakendamise kohta.

4.4. Kaubandust ja säästvat arengut käsitleva positiivse kava väljatöötamine

Kaubanduse ja säästva arengu kogu kohtumisel arutati ka kaubanduse ja säästva arengu positiivse kava prioriteete, tuginedes esialgsele arutelule, mis peeti 2014. aasta novembris esimesel kohtumisel. Arutelu rikastasid kogu ja kodanikuühiskonna dialoogi foorumi ühisistungi sõnavõttud, kus rõhutati muu hulgas soolise mõõtme arvessevõtmise tähtsust. Lisaks toimus 29. mail 2015 Brüsselis õiglast kaubandust ja põllumajanduse väärtusahelate säästlikkust käsitlev õpikoda, mis tõi kokku nii ELi kui ka Kesk-Ameerika õiglase ja eetilise kaubanduse programmide, kutseliitude ja tootjate esindajad, et vahetada parimaid tavasid ja kogemusi selles valdkonnas, eelkõige seoses suhkru- ja kohvitööstusega. Arutelu kestis edasi istungi vaheaegadel, kus jätkati nii keskkonna kui ka tööjõu seisukohalt esmatähtsate valdkondade kindlaksmääramist.

5. MÄÄRUSE RAKENDAMINE

Määrusega on kehtestatud asjakohased menetlused, millega vältida tõsise kahju tekkimist ELi banaanisektorile juhul, kui tollimaksude vähendamise tulemusena imporditakse banaane niivõrd suures koguses, et see põhjustaks või ähvardaks põhjustada ELi banaanivaldkonnale tõsist kahju. Komisjon on kooskõlas määruse artiklitega 3 ja 13 teostanud järelevalvet Kesk-Ameerika riikidest pärit banaanide impordi arengu üle hindamaks, kas määruses kehtestatud tingimused on täidetud, et alata kaitsemeetmetega seotud uurimine või kohaldada eelneva järelevalve meetmeid.

2014. aastal ei algatanud komisjon ühtki kaitsemeetmetega seotud uurimist, ei võtnud eelneva järelevalve meetmeid ega saanud ühtki sellekohast taotlust, sest määruses kehtestatud tingimused, mille puhul tuleb algatada kaitsemeetmetega seotud uurimine või kohaldada eelneva järelevalve meetmeid, ei olnud täidetud.

Riik	Kasutatud kogus	Käivituskogus	%
Guatemala	28 972 780	60 000 000	48 %
Honduras	4 502 645	60 000 000	8 %
Nicaragua	0	12 000 000	0 %
Panama	222 446 518	450 000 000	49 %
Costa Rica	924 184 789	1 230 000 000	75 %
El Salvador	0	2 400 000	0 %
Kokku	1 180 106 732	1 814 400 000	65 %

**2014. aastal stabiliseerimismehhanismi raames toimunud banaanide import
(kilogrammides)**

6. KOKKUVÕTE

Üldiselt näib, et leping toimib hästi ja rakendamine jätkub jõudsalt.

Hoolimata stabiilsest üleilmsest majanduskeskkonnast olid ELi ja Kesk-Ameerika vahelised kaubavood üpris dünaamilised. Kuigi kohvipuu leherooste epideemia ja ühe suureksportija ümberasumine avaldasid tugevat mõju, kasvas ülejäänud eksport Kesk-Ameerikast ELi 2014. aastal 11 %. ELi eksport Kesk-Ameerikasse kasvas samas mahu.

Soodustuste rakendusaste on ELi ekspordi puhul Kesk-Ameerikasse endiselt üsna madal, kuid ELi impordi puhul Kesk-Ameerikast on see kõrgem. Mõlemal pool Atlandi ookeani on vaja pingutada rohkem teavitustegevuse alal, et suurendada teadlikkust kasust, mida leping võib pakkuda. Komisjon osaleb meetmetes, millega süvendatakse ettevõtjate teadlikkust lepinguga loodud võimaluste kasutamisel.

Kuna tariifikvoote ei ole täielikult ära kasutatud, pakuvad need ettevõtjatele endiselt võimalusi ulatuslikumate kaubandussuhete arendamiseks. Kesk-Ameerika riikide banaanimport on jäänud üldiselt stabiilseks ja allapoole kehtestatud käivituskogust, mistõttu ei olnud soodustollimaksude peatamist vaja algatada.

Järgmistel aastatel on ELi esmatähtis ülesanne jätkata endiselt head koostööd Kesk-Ameerikaga, et saavutada lepingu nõuetekohane rakendamine. Nii võimaldatakse mõlema piirkonna ettevõtjatel, tarbijatel ja kodanikuühiskonnal lepingu pakutavatest võimalustest täielikult kasu saada. Selles on tähtis roll lepingu alusel loodud asutuste heal toimimisel, sest need pakuvad võimalust arutada ja lahendada turulepääsu probleeme ja muid rakendamisega seotud ülesandeid. Komisjon jätkab arutelu Kesk-Ameerikaga kõigis küsimustes, mida sidusrühmad on lepingu rakendamisega seoses tõstatanud. Komisjon kutsub ELi liikmesriike ja Euroopa Parlamenti üles jääma kaasatuks ja avaldama selle teema kohta arvamust.